

Rekenkamer Heemstede

datum	21 maart 2024
onderwerp	Rekenkamer opvolgonderzoek 'Sturing op duurzaamheidsdoelstellingen'
bijlagen	Gespreksverslagen interviews

Geachte leden van de gemeenteraad,

De Rekenkamer van de gemeente Heemstede heeft zichzelf voorgenomen om jaarlijks, naast een groot onderzoek dat veelal door derden in opdracht van de Rekenkamer wordt uitgevoerd, zelf een kleiner onderzoek uit te voeren. Dit jaar is ervoor gekozen om een opvolgonderzoek te doen naar het in 2020 uitgevoerde onderzoek naar de sturing op duurzaamheidsdoelstellingen.

De centrale **onderzoeksvraag** van het opvolgonderzoek van de rekenkamer was:

In welke mate zijn de aanbevelingen van het rapport naar duurzaamheid opgevolgd?

In aanvulling op en ter specificering van deze hoofdvraag zijn de volgende vier **deelvragen** meegegeven:

1. Is er een routekaart of vergelijkbaar instrument met tussenstappen en doelen ontwikkeld om zo effectief te kunnen sturen op het realiseren van de duurzaamheidsdoelstellingen?
2. Welke sturingsinformatie is er aan de Raad verstrekt en wat heeft de Raad hiermee gedaan?
3. Is het programmamanagement versterkt met aanvullend budget en menskracht?
4. Hoe is er vorm gegeven aan het behouden en versterken van de samenwerking met de partners zoals de Adviesgroep Duurzaamheid?

Omdat dit onderzoek beperkt van omvang is, is er een beperkt aantal gesprekken gevoerd. Zo is gesproken met de ambtenaar die binnen de gemeente Heemstede de functie van Programmamanager Heemstede Duurzaam vervult. Daarnaast is gesproken met de klimaatburgemeester en met wethouder Grummel die optreedt als portefeuillehouder van dit onderwerp. Ook is geput uit diverse documenten afkomstig van de gemeente Heemstede zoals het Uitvoeringsprogramma Heemstede Duurzaam.

Het opvolgonderzoek heeft geleid tot de volgende **bevindingen**:

Routekaart/sturing op doelstellingen

- 1a** Er is een routekaart met tussenstappen en een koppeling tussen doelen en acties ontwikkeld als onderdeel van het uitvoeringsprogramma.
- 1b** Het uitvoeringsprogramma is alleen in het college en in de commissie Middelen besproken en heeft alleen als hamerpunt op de agenda van de raadsvergadering van 27 januari 2022 gestaan.
- 1c** Het monitoringssysteem Heemstede Duurzaam, inclusief nulmeting, is in de commissie Middelen besproken en heeft niet op de agenda van de raadsvergadering gestaan.

Sturingsinformatie Raad

- 2a** Het monitoringssysteem bevat 5 onderwerpen (Energietransitie, Circulaire Economie, Ecologie, Klimaatadaptie en Duurzame mobiliteit) welke zijn uitgewerkt in (21) subdoelen, (19) indicatoren, een nulmeting (14). Van twee indicatoren zijn gegevens van 2020 opgenomen en van één indicator het resultaat van 2021.
- 2b** De gemeenteraad is akkoord gegaan met de kaders en uitgangspunten van het energiepact en heeft ongeveer €4,4 miljoen hiervoor beschikbaar gesteld.
- 2c** Diverse algemenere kaders zijn rond 2019 door de ambtelijke staf aan het college voorgelegd ter besluitvorming door de Raad, maar slechts die met betrekking tot strategisch vastgoed van de gemeente zijn ook formeel door de Raad vastgesteld.

Programmamanagement

- 3a** Het programmanagement is versterkt met extra mankracht en (met name extern verkregen) budget (van de rijksoverheid).
- 3b** Er is een verbetering waar te nemen in een betere integratie tussen de afdeling duurzaamheid en de overige afdelingen, waaronder vastgoed. De beleidsdoelen zijn nog niet allemaal verankerd.

Participatie

- 4a** Er is vorm gegeven aan het versterken van de samenwerking met partners door de komst van de klimaatburgemeester en een twintigtal energiecoaches (coöperatie HeemSteeds Duurzamer).
- 4b** De rol van klimaatburgemeester is geen formele, het gaat om inspireren en contacten leggen. Het initiatief om een lege stoel in de raadzaal te plaatsen als symbool voor toekomstige generaties is niet overgenomen.
- 4c** De denktank duurzaamheid wordt nieuw leven ingeblazen en kan ook ongevraagd advies geven.

Het onderzoek heeft geleid tot de volgende **conclusies**:

- Er is een instrument ontwikkeld om effectief te kunnen sturen op duurzaamheidsdoelstellingen.
- Het monitoringssysteem Heemstede Duurzaam (inclusief nulmeting) bevat nauwelijks sturingsinformatie. Het gaat met name in op doelen en indicatoren, behaalde resultaten zijn beperkt beschikbaar.
- De gemeenteraad stuurt niet actief op de realisatie van de duurzaamheidsdoelstellingen.
- De gemeenteraad laat de bespreking van het onderwerp duurzaamheid over aan de raadscommissie en laat hierdoor de kans voorbij gaan om te vragen naar sturingsinformatie.
- De gemeenteraad is betrokken bij de financiële vraagstukken ten aanzien van duurzaamheid.
- Het programmanagement is versterkt met aanvullend budget en mankracht.
- Er is een klimaatburgemeester aangesteld om de samenwerking met de partners te versterken.
- Er is een versterkte samenwerking met de partners door de samenwerking met de energiecoaches en het inblazen van nieuw leven in de denktank duurzaamheid.

Op basis daarvan worden de volgende **aanbevelingen** gedaan:

- 1) Vervul als gemeenteraad actief de kader stellende en controlerende rol door actief te vragen om sturingsinformatie over het onderwerp duurzaamheid.
- 2) Ga als gemeenteraad op basis van deze sturingsinformatie actief sturen op het realiseren van de gestelde duurzaamheidsdoelstellingen.
- 3) Blijf actief investeren in de participatie en samenwerking met de partners.

Ten slotte willen we als rekenkamer onze waardering uitspreken voor de ontwikkelde routekaart en het daarbij behorende monitoringssysteem. We kijken met belangstelling uit naar concrete resultaten en sturingsinformatie van alle subdoelen en indicatoren. Wij zijn dan ook als rekenkamer voornemens om eind volgend jaar de resultaten hiervan op te vragen.

Uiteraard is de Rekenkamer graag bereid tot een nadere uitleg en het beantwoorden van vragen over dit onderzoek.

Met vriendelijke groet,

Namens de Rekenkamer Heemstede,
Petra Richters
Secretaris Rekenkamer